

Menno de Galan

AJAX IN CRISIS

Het onthullende verhaal

ALFABET UITGEVERS

2023

INHOUD

Voorwoord: Vlucht naar voren	9
1 Altijd beschikbaar	17
2 Aan de goede kant van de geschiedenis	25
3 Stevig neerzetten	36
4 Heeft hij het ook bij jou geprobeerd?	45
5 Ik hoop dat hij weer groots terugkomt	55
6 We praten met niemand anders	67
7 Met angst in de ogen	81
8 Wie heb ik nog over?	92
9 Hup, dan krijg je weer zo'n golf	101
10 Eergevoel, puinruimen	116
Nawoord: De canon van het Nederlandse voetbal	134
Verantwoording: Een gerontocratie	137

Voorwoord

VLUCHT NAAR VOREN

Op maandag 7 februari 2022 word ik wakker met een appbericht van een vriend: ‘Persalarm! Marc Overmars per direct weg bij Ajax wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag.’ Hij heeft het vlak voor middernacht op 6 februari verstuurd, een klein halfuur nadat Ajax het vertrek van Overmars om één minuut over halftwaalf ’s avonds bekendmaakt. Ik sliep toen al, en lees zijn appje de volgende ochtend.

Na enkele minuten surfen op het internet, gevolgd door kauwen en herkauwen op de verklaring van de vertrokken directeur voetbalzaken (‘Ik schaam me kapot. Helaas realiseerde ik mij niet goed dat ik hiermee grenzen heb overschreden, maar dat werd me deze dagen wel duidelijk’), stuur ik hem een app terug: ‘Kaakslag. Ajax knock-out?’

Een paar uur later vraagt een collega telefonisch of

ik achter ‘de scoop’ van het vertrek van Overmars zit. Hij weet dat ik met een boek over Ajax bezig ben; de val van Overmars lijkt hem een kolfje naar mijn hand. Ik antwoord dat ik me van geen primeur bewust ben, en niet meer weet dan wat in het persbericht van Ajax staat. Vervolgens appt hij of ik de mobiele nummers heb van journalisten van de sportredactie van *NRC*. Op mijn vraag waarom, schrijft hij dat Ajax bij het vertrek van Overmars proactief zou hebben gehandeld om een ophanden zijnde publicatie van *NRC* voor te zijn. Ik stuur hem de naam van een journalist die er mogelijk bij betrokken is. Een telefoonnummer heb ik niet.

Het vertrek van Overmars komt mij eigenlijk slecht uit. Het boek waar ik aan werk, *De nieuwe eeuw van Ajax*, heeft me veel meer tijd en energie gekost dan begroot. Ik had verwacht in een halfjaar uit en thuis te zijn, maar ben er al bijna anderhalf jaar mee in de weer. Dat houdt in: opstaan, *The New York Times* online lezen bij twee koppen koffie, en vervolgens achter mijn laptop kruipen. Drie uur buffelen, dan naar mijn baan bij *Nieuwsuur*. Een strak schema en een ijzeren discipline, ik sta mezelf geen moment vrije tijd toe. Geen snipper. Ik snak naar het einde van dit project.

Ik besluit de affaire-Overmars passief te volgen. Dat wil zeggen: geen eigen onderzoek, geen nieuwe interviews. Ik volg het nieuws, vooral de verslaggeving van *NRC*. Die krant zou immers aan de basis staan van het opstappen van Overmars. Het artikel op de website van *NRC* op 7 februari 2022 van de journalisten Daniel-

le Pinedo, Fabian van der Poll en Steven Verseput lees ik drie keer: elf anonieme (oud-)werknemers en niet nader gespecificeerde ‘aanvullende en ondersteunende bronnen’ staan aan de basis van hun onderzoek. Citaat: ‘De gevierde dealmaker blijkt ook een andere kant te hebben. Binnen de club wordt al jaren op meerdere afdelingen over zijn omgang met vrouwen gefluisterd. Bij sommige medewerkers was zijn bijnaam “geilneef”. Drie vrouwen vertellen dat hij zich aan hen opdrong.’

Er is minstens één vrouw bij Ajax aan wie hij dickpics stuurt. Exhibitionistische geilneef.

Pas na lezing van de column van de plaatsvervangend ombudsvrouw Romy van der Poel in de *NRC* weekendeditie van 12 februari 2022 begrijp ik waarom ik eerder die week, op maandagochtend, ben gebeld door de collega van de radio. Hoogleraar sport en recht Marjan Olfers is op 7 februari over de affaire-Overmars geïnterviewd door *NOS Sport*.

Vraag: ‘Wat dacht u toen u dat persbericht zag?’

Olfers: ‘Toen dacht ik in eerste instantie, en dat was m’n gevoel, “dit is een vlucht naar voren”, omdat ik wist dat er al onderzoek werd gedaan door *NRC*.’

In haar column schrijft Van der Poel dat Olfers met de journalisten (van *NRC*) heeft afgestemd of zij ‘iets’ over hun onderzoek mag zeggen. Het mag. Dat ‘iets’ wordt

dus dat Olfers ‘in eerste instantie’ haar gevoel laat spreken. En dat gevoel seint haar in: ‘Vlucht naar voren.’

Het gevoel van die vlucht naar voren gaat vervolgens een eigen leven leiden. Het speelt ook op in de podcast die *NRC* op 9 februari uitzendt, een terugblik op de eigen berichtgeving over en de betekenis van het vertrek van Overmars.

Vraag van maker Floor Boon: ‘Het bericht dat Overmars zou opstappen. Was dit naar aanleiding van jullie onderzoek? Heeft Ajax de vlucht naar voren genomen omdat ze wisten dat *NRC* met een stuk zou komen hierover?’

Danielle Pinedo: ‘We kunnen dat niet met zekerheid zeggen natuurlijk, maar het voelde wel als een vlucht naar voren omdat ze daar wisten dat wij met onderzoek naar grensoverschrijdend gedrag bezig waren bij de club.’

In de column van de ombudsvrouw van *NRC* op 12 februari wordt ook Wubby Luyendijk geciteerd, de chef onderzoek van de krant. Als organisaties weet hebben van onderzoek naar seksueel grensoverschrijdend gedrag, gaan ze volgens haar ‘schaken en vooruitdenken. Dat zag je bij Ajax heel duidelijk.’

Vlucht naar voren, schaken, vooruitdenken. Het is niet met zekerheid te zeggen, maar het gevoel van Olfers, Pinedo en Luyendijk laat weinig ruimte voor twij-

fel: Ajax heeft op 6 februari 2022 afscheid genomen van Overmars om de krant voor te zijn en de journalisten die werkten aan een verhaal over de ranzige schaduwkant van ‘geilneef’ Overmars een loer te draaien.

En zoals dat gaat met gevoelens: als je ze maar blijft herhalen en ze niet worden tegengesproken door de betrokken of aangevallen partij, dan gaan ze een eigen leven leiden. Dat de krant aan de basis staat van het vertrek van Overmars is ook mijn overtuiging als ik zeventien maanden later, in juli 2023, in een Amsterdams café aan een tafeltje zit met een insider van Ajax. Hij wil helaas niet dat ik zijn naam noem, ik moet zijn verzoek om anonimiteit respecteren.

Die insider vertelt een ander verhaal over de affaire-Overmars. Een verhaal dat niet begint met de ondraaglijke druk van journalisten op een voetbalclub, niet met aangedraaide journalistieke duimschroeven, maar met de gevolgen van het internetprogramma *BOOS* over de kwalijke praktijken bij talentenjacht *The Voice of Holland*. Er is, volgens hem, een Ajax vóór *BOOS* en een Ajax ná *BOOS*.

De e-mail die algemeen directeur Edwin van der Sar na dat programma stuurt aan medewerkers van Ajax veroorzaakt een kettingreactie die uiteindelijk leidt tot het vertrek van Overmars. Het had volgens hem niet veel gescheeld of Van der Sar en president-commissaris Leen Meijaard waren in februari 2022 óók vertrokken. Van der Sar was niet op de hoogte geweest van het grensoverschrijdende gedrag van Overmars en nam dat zichzelf

kwelijk. Hij vond dat hij het als algemeen directeur had móéten weten. Meijaard dreigde met opstappen omdat een deel van de raad van commissarissen het vertrouwen in hem had verloren.

Ze bleven destijds binnenboord, om Ajax niet vleuggellam te maken. Maar beiden waren vanaf dat moment gebutst. Van der Sar, zegt hij, is er bijna aan onderdoor gegaan. De insider, die dus anoniem wil blijven, zegt tot slot dat hij in de winterstop van 2021 het idee had: 'Dit kan nooit meer stuk. Ajax staat als een huis.' Een jaar later was de organisatie volgens hem 'ingestort'.

Over de implosie van Ajax na de val van Overmars is uiteraard al het nodige geschreven. Maar na ruim zes uur praten met de insider, verdeeld over drie sessies, heb ik de aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid er iets wezenlijks aan toe te kunnen voegen. In de kern vertelt hij het verhaal van binnenuit: hoe er bij Ajax op de uitzending van *BOOS* en de e-mail van Van der Sar is gereageerd. En wat erop volgt.

Dit is een boek dat ik niet wilde schrijven. Na *De nieuwe eeuw van Ajax* was ik begonnen aan een project van een heel andere aard: het boekstaven van mijn jeugdherinneringen. Vier overwegingen om toch, nog één keer, over Ajax te schrijven hebben de doorslag gegeven. Eén: met het vertrek van Overmars, trainer Erik ten Hag, Van der Sar en de dragende spelers Daley Blind en Dušan Tadić is een einde gekomen aan een succesvolle periode van Ajax. Het begin ervan volgde op de coup van

Cruijff, het einde na het vertrek van Tadić, *the last man standing*. Twee: het biedt de gelegenheid in te zoomen op de dreun die de val van Overmars veroorzaakte. Drie: het is bedwelmend een informatievoorsprong te hebben en die uit te werken, om die voorsprong om te kunnen buigen in een project van lange adem. Vier: het biedt mij de gelegenheid om een fout in *De nieuwe eeuw van Ajax* recht te zetten. In tegenstelling tot wat ik daarin schreef heeft noch *NRC* noch *Het Parool* zich gewaagd aan 'een reconstructie' van de affaire-Overmars. Dat kan ook niet anders: als de betrokkenen hun mond houden, is er niets te reconstrueren.

Daarom waag ik nu zelf een poging.